

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Krajinský rozpočet.

Každý rozvažitý hospodár vyratúva si často, ale zvlášte v jaseňi alebo na nový rok, že koľko

Na základe príjmov obecných z prirážiek a iných dôchodkov obecných robí sa vo výbore takzvaný *preliminár*, v ktorom sa do podrobnosti vypisujú všetky výdavky na celoročné potreby obecné a

Prvé cvičenie.

môže mať asi príjmov ači dôchodkov a na koľké trovy rátať musí.

Aj jednotlivé obce pilno musejú popisať a počítať si všetky útraty obecné, aby dľa tohoto potom vedely vypisať procentá obecnej prirážky.

ku zaokrytiu týchto udávajú sa a spočítajú tiež celoročné príjmy.

Krajinský rozpočet ale je nič inšie, ako tiež taký preliminár, len že tento preliminár obsahuje v sebe všetky tie krajinské výdavky, ktoré kra-

jinský snem akožto potrebné odhlasuje a dovoľuje vláde, a oproti tým výdavkom udáva vládný financminister v svojom rozpočte, že koľko chce za celý rok vyprešovať dane pod rozličnými titulami od občanov. Čokoľvek raz krajinský snem na zaokrytie výdavkov vláde odhlasoval, to daňujúci občania všetko zaplatia. Zkadiaľ zaplatia, zkadiaľ nie, o to sa vláda potom už nestará. Veď keď sami občania skrze svojich krajinských zastupiteľov odhlasujú vláde tie príjmy čili tie porcie, nuž daňujúci občania tie porcie aj mať musia — ináč by neboli si vyvolili takých ablegátov, ktorí hlasujú na nesnesiteľné farchy porciové.

Vezmime si teraz za príklad voľaktorú obec takú, v ktorej by od mnoho a mnoho rokov vždy len jedna rodina panovala. Tedy rychtár, podrychtár, výborníci čili prisažní boli by vždy len jedni a tí istí ľudia, ktorí medzi sebou boli by svagrovia, kmotrovia at.d. Boli by tí istí ľudia v úradoch následkom toho, že občania za fľašku pálenky by ich bez všetkej prekážky vždy znovu vyvolili. — Nuž spýtajte sa ct. čitatelia samých seba: ako by vyzeralo hospodárenie s obecnými peniazmi v takejto obci? Keby to predstavenstvo mohlo vždy troviť a míňať peniaze obecné bez všetkého dozorstva až do nekonečna, zdáľž taká obec a takí občania nemuseli by výnštna psi tridsiatok? Isteže!

Nuž tak to máte aj s krajinou. Aj v krajine našej vladári už od vyšej tridsať rokov vždy len jedna a tá istá rodinka. Táto rodinka sú liberáli a vláda jejich. Panujú preto, lebo krajinskí občania poťažne voličia nechcú sa striasť liberálov. Na liberála hlasujúci občan nedbá, keby tá vláda hoc aké porcie odhlasovala; jemu je to všetko dobré a čo by hneď aj na šibenicu ho fahali exekútori.

Ako to ale potom v takej krajine vyzerá, kde jedni a tí istí páni panujú a hospodária s krajinskými peniazmi, to vysvitá najlepšie z rozpočtu krajinských príjmov a výdavkov. Keď porovnáme potom to šafárenie liberálov so všeobecným úpadkom mravným i hmotným občanov, vtedy až bude nám svitať v hlave, že veru za tých tridsať rokov liberálneho panovania muselo sa to strašno šafáriť s nami.

Pojednávanie rozpočtu krajinského na rok 1902 začalo sa až 27-ho januára. Vláda sa teda ešte aj s týmto opozdila.

Rozpočet ten je pre obecnstvo daňujúce veľmi smutný. No jedna okolnosť preda potešuje nás ľudákov, asice tá okolnosť, že už popri ľudovej strane aj iné strany, áno este aj niektorí liberáli začínajú rozvažovať nad žalostným položením malohospodárov. Ba ani jeden rečník nezameškal aspoň len v krátkosti pripomenúť, že tomu chudobnému ľudu vedie sa zle, že nedostatok vyháňa nám ľudí do Ameriky a že týmto pomerom treba odpomáhať. — Vôbec s potešením môžeme povedať, že sa na sneme vážne začínajú zaoberať s otázkou hospodárskych bied.

Lenže tomu ľudu nepostačí taká jalová láska neľudových vyslancov. Lebo títo páni uznávajú síce vaše biedy, ba aj zahorekujú nad nimi, ale aby prispeli vám k pomoci, to od nich ani neočakávajú. Robia tak, ako ľútostivé babičky zo susedov, ktoré zalamujú rukama nad horiacou chalupou, ale ratovať voľačo ani im na um neprijde — a čo by aj chcely ratovať, — nuž nevedia.

Aj na uhorskom sneme máte takých lamentujúcich babičkárov medzi liberálmi. Ale čož po jejich lamentácii, keď porcie ľudu zmenšif, dane spravdlivejšie podeliť, zbytočne úrady kasirovať, nikdy nezaslúžené veľké penzie sotrieť, bursu židovskú náležite odaniť nechcú!

A už by bol raz čas, aby nielen rečnilo sa pekne, ale aby aj robilo sa dačo v záujme lepšieho šafárenia s krajinskými peniazmi. Pre nasatenosť liberálnych vrecák a k vôli udrživaniu tej moci liberálov nad majetkom národa nesmie sa ten ľud do nekonečna zdierať. Veď hladuje, hrdlačí, sporí a trhá sa pre liberálnu vládu všetká sedlač i remeselníci zakiaľ stačia; ale keď raz vypovedajú im všetky sily, nuž potom nečudujte sa liberáli, že prestanú vám aj pri voľbách otročiť.

Hovádo je hovádo, a hľa, keď mu naválate viacej farchy než by utiaholo, ono sa vám zpiera a rob čo chceš, nepohne sa ti ďalej.

Ale pohoniči liberálnej, rozheklanej káry nemajú tuším ani toľko ľútosti nad daňujúcim národom ako poriadny břeš nad zápražou.

Roku 1902. stroj sa liberálna vláda 1080 milionov korún výdavkov učiniť.

Je to taký hrozitánsky počet, že to až presahuje pochop jednoduchého človeka.

Keby sa tieto strašné peniaze rovnako po-

delili medzi občanov, vtedy pripádalo by na každú dušu 60 korún. A tak na jednu z päť členov pozostávajúcu rodinu uchádzalo by sa 300 korún, tojest 150 zlatých!

A kde sú ešte stoličné a obecné dane? a kde tiež iné poplatky vaše, poviem na školu, na duchovných, na organistov at.d.?

Nuž pri takomto poriadku prv neskorej musí dozaista každý roľník a remeselník na vnivoč výnsť! Však je pravda síce, že krajina nemôže jestvovať bez dôchodkov a zvlášte za dnešnej doby potrebuje každá vláda, teda aj naša brozi-tánske dôchodky.

Ale keď už tieto strašné poplatky musejú byť, nuž malo by sa s nimi rozumno, sporive hospodáriť a nie nemilobohu prehajdákať vo spust sveta všetko.

Keď ale štát pre stav roľnícký a remeselnícký nechce obetovať temer nič a všetky výhody a podpory dáva len židovským a cudzozemským fabrikantom, keď aj tohoto roku rozmnoží sa počet úradníkov o vyše 2000 osôb, čo nás bude nových päť millionov stáť: vtedy nemožno očakávať veru žiadneho polepšenia.

Na ministerské a nadžupanské penzie, na štátných všeliakých komisárov, na civilných biskupov a farárov a na jejich matriky rozhadzuje štát milliony.

Čarovný palác novej snemovne pohltl 35 mil. a aj takzvaná železná brána na nižnom Dunaji pohltla tiež 60 millionov — a osov berie z toho cudzinec.

Aj vojsko stojí nás ročite tak do jednosto millionov.

Jedným slovom všetko to hospodárenie krajinské je také, že pýcha na ulici a prázdno v truhlici.

Nuž uvidíme teraz pri pojednávaní rozpočtu, ktorí z ablegátov budú pracovať za ľud, ktorí zadržia služby svoje a o ktorých dokáže sa, že vás pred voľbou len klamali?

My ľudáci spokojno očakávame boje parlamentárne, sme istí o tom, že v našich ablegátoch nesklameme sa!

Naši ablegáti ľudovi vždy budú medzi prvými, kde sa bude pojednávať o záujmoch ľudu, o to nenie žiaden strach. Je ich síce nie mnoho, ale predsa dostatoční sú na to, aby s kroka na krok vydobíjali vám práva vaše.

A že je ich nie mnoho, tomu sú len voličia na príčine. Tí ľahkomyselní voličia, ktorí za pálenku a žranicu posielali liberálov do snemu, nedbajúc na to, ako sa to tam šafári s peniazmi, čo ten ubohý národ poskladať musí.

POLITICKÉ CHÝRY.

Dedič trónu v Petrohrade.

Arciknieža Franc Ferdinand 8. t. m. popoludní o 3. hodine na ruskom dvornom vlaku došiel do Petrohradu. Na ozdobenom nádraží očakával ho cár Mikuláš odený v rovnošate rakúsko-uhorského ulánskeho pluku a veľkokniežatá: Vladimír Alexej, Michal Nikolajevič, Mikuláš Nikolajevič a Sergius Alexandrovič, ktorí tiež boli odení v rovnošate svojich rakúsko-uhorských plukov, jako aj viac v Petrohrade meškajúcich veľkokniežat, všetcia so svojimi rakúskymi a uhorskými rádmi. Dediča trónu jak cár, tak i veľkokniežatá vrele pozdravili a uvítali. Čestná stotina bola zostavená z Preobrazenského pluku, ktorá zaujala miesto na nádraží so zástavou a hudbou, čo je v Rusku pri vítaní panovníckych osôb najväčším poctením. Na nádraží boli početní vojenski a civilní hodnostári. Dedič trónu Franc Ferdinand odený bol v rovnošate dragonského pluku bugského. Po predstavení osôb v prepaloty, kde navštívil ovdovelú cárovnu Mariu Feodorovnu a potom odišiel do zimnej paloty, kde navštívil cárovnu Alexandru Feodorovnu. Večer bol u cárskeho páru rodinný obed a potom slávnostné predstavenie v Eremitage. Z nádražia v jednom koči sa viezli s dedičom trónu cár Mikuláš a dedič ruského trónu Michal Alexandrovič.

«Journal St. Petersb.» píšuc o návšteve dediča trónu hovorí, že ten tradicionálny priateľský sväzok, ktorý spája dva susedné štáty, zaiste urobí ešte užším ustavičný osobný potyk dvoch panujúcich domov.

Liberáli proti trónnemu dedičovi.

František Ferdinand, dedič trónu bol požiadal grófa Jána Zichyho, predsedu strany našej ľudovej, aby mu bol sprievodčím do Petrohradu. Gróf Ján Zichy ochotne prisľúbil stáť trónnemu dedičovi k službám.

O tomto vyznačení nášho vodca ľudového dozvedela sa liberálna vláda, i porobila pokroky, aby toto vyznačenie grófa Zichyho prekazila. Ačkoľvek aj sám kráľ vzal rozhodnutie dediča trónného v známosť a súhlasil s ním, predsa naša liberálna vláda upravila gr. Szécheny osobného ministra kráľovho, aby protestoval proti osobe Zichyho.

O tomto dozvediac sa trónny dedič, vyslovil, sa, že on iného z uhorských pánov si nevyvolí, bo nechce uraziť grófa Zichyho. A hneď povolal ho k sebe i conferoval s ním v tom najpriateľskejšom tóne.

Tu hľa máme teda zase pekný kúsok liberálny. Či to bude liberálom osožiť, to je jejich vec. Konečne, keď trónny dedič povolá daktorého z uhorských magnátov ako reprezentanta Uhorska, môže si voliť koho sám chce. Neni pravda, že by takým repräsentantom smel byť len liberál, bo veď liberálna strana je nie uho:ská krajina.

Najnovšie povára sa, že gróf Szécheny má svoju pozíciu u dvoru otrasenú.

Židovské noviny «Magyar Szó» v č. 36. uverejnily veľmi ostrý úvodný článok proti trónnemu dedičovi. Nuž židia zabudnú hneď na všetkú úctu ešte aj voči tak vznesenej osobe, akonáhle badajú, že nekloní sa tomu žido-liberálnemu duchu. Na tento vyhrážajúci článok nemalo by sa zabúdať.

Voľba v Žabokrekách.

Máme krátku správu z okresu žabokreckého o práve teraz skončivšej voľbe medzi naším dr.-om Majorom a liberálom Rudnaym.

My sme sa v našich čestných ľudákov ani po tento kráť nesklamali.

Strana naša v Žabokrekách slávne zvíťazila!

O voľbe, keď obdržíme ďalšie zprávy zmienime sa ešte v našom časopise. Teraz udávame len výsledok voľby.

Voľba započala sa pravidelne o 9-ej hod. pred dvojitými komissiami. Z pomedzi ľudových ablegátov boli prítomní: Abaffy, Ernszt, Kovács, Trubínyi, gróf Zichy, Zboray a Horváth. Liberáli vyslali si Barošša, gr. Forgácha, Haydina, Kubinya, Smialovského a Sulovského.

Hlasy padali nasledovne.

	Major	Rudnay
O 10-ej hod.	2	47
» 12-ej »	133	274
» 2-ej »	265	405
» 3-ej »	368	489
» 5-ej »	490	552
» 6-ej »	571	650
» 8-ej »	738	655

Podvečer mnoho ľudových voličov odhodili predsedovia

	Major	Rudnay
o 9-ej hod.	884	678

Záverečná hodina ustálená je pri prvej komissii na 19-tú, pri druhej na 11-tú hodinu.

O jedenástej skončila sa voľba. Major obdržal 922, Rudnay 702 hlasov. Asi 88 ľudových voličov odhodili.

Pri tejto voľbe hlasovalo o mnoho viacej voličov, než pri prvej. Vtedy hlasovalo spolu 1485 voličov, teraz 1714. — Pri prvej voľbe mal náš Rakovský 935 hlasov, pri tejto voľbe mal dr. Major 922, ktorým pridať treba aj tých 90, čo nám odhodili — to je teda spolu 1112 ľudových voličov. Ako vidno všetky kortešačky liberálov boly márne. Ľudáci neklesli! Sláva im!

Sprostredkovanie pokoja.

Jako je už z telegramov známe, anglická vláda v svojej note odmietla ponuknutie sa hollandskej vlády k sprostredkovaniu pokoja s tým odôvodnením, že sprostredkovanie cudzej vlády neprijme. Ale odmietnutie, jako z noty vysvitá, je len formálne, lebo anglická vláda v svojej note hovorí, že európski Búri nemajú vplyvu na búrske generály a tak žeby bolo prospešnejšie, keby vodcovia Búrov: Steyn, Schalk-Burger, Botha a Dewet dali sa do pobyku s Kitschenerom, ktorý už dostal úpravu, aby o ich podmienkach podal vláde zprávu. Anglická vláda teda zase učinila ústupok, ovšem len z taktiky. Krügerovo stanovisko je známe: on chce vyjednávať o pokoj len pod podmienkou úplnej neodvislosti búrske republiky a anglická vláda myslí, že búrski vodcovia budú náklonní vyjednávať pod tou jej podmienkou, v ktorej žiada bezpodmienečné poddanie sa Búrov anglickej nadvláde. Chamberlain len nedávno vyhlásil, že ani so Steynom ani so Schalk-Burgerom nebude vyjednávať o pokoji a teraz by s nimi vyjednával aby obišiel Krügera. Nedá sa však nateraz predpovedať, žeby bojujúci Búri stáli na inom stanovisku než ich präsident Krüger. Veď i Steyn len nedávno povedal, že Búri za svoju neodvislosť budú bojovať do posledného chlapa. Teda ak sa aj začnú vyjednávania s búrskymi vodcami, ani tie neposkytujú mnoho výhľadov na pokoj.

KRAJINSKÝ SNEM.

Sotva že ľudový Fraňo Buzáth, akožto prvý pri pojednávaní o rozpočte krajinskom povedal svoju reč, celé to pojednávanie snemové zaviazlo a vzalo smer celkom odchylny od veci. Páni vyslanci márnili čas so zbytočnými škriepkami nad otázkou národnostnou. Príčinu tomu zadal saský Lindner.

Lindner vytýkal vláde, že nezachováva národnostný zákon z r. 1868 a doložil, že zákon uznáva síce štátnu reč maďarskú a že Maďarom prináleží vodcovský zástoj v krajine, ale bezpodmienečná nadvláda nie.

Lindnerovu reč prijali vyslanci s nesmiernym hlukom.

Lindner síce na druhý deň opravil slova svoje, ale preto rozčúlenosť ablegátov neprestávala, tým menej, že aj Veselovský zarečnil o otázke národnostnej. Veselovský hovoril už miernejšie, ale predsa pobúril vlastenecké city vyslancov.

Haydin polemizujúc s Veselovským prizvukuje, že slovenská národnostná, alebo ako oni hovoria, národná strana nemá koreňa medzi slovenským ľudom, lebo slovenský ľud vinie sa ku maďarstvu a inteligencia na Horniakoch je maďarská. Franc Rákóczy na Horniakoch bral svojich vojakov a aj roku 1848. v boji za slobodu prevažná väčšina Slovákov bojovala pod uhorskými zástavami.

Ten ľud, ktorý si zdobí klobúk stužkou nacionálnej bravy, ktorý s úctou spomína Kossutha a Deáka, na okamih možno síce omámiť, ale ten ľud vždy verný zostane svojej vlasti. Najvernejším výrazom jednotného uhorského národa je maďarská reč. Že sa Slováci vystahujú do Ameriky, toho príčinou je, že *nevedia maďarsky*. A slovenskí vyslanci vždy hlásali, aby sa Slováci maďarsky neučili.

Tiež o národnej otázke hovoril Hollaky: Vlast je chorá a len to je chyba, že jej toľko liekov odporúčajú, že by od tých mohla zhnúť. Jednou z hlavných chorôb je národnostná otázka. Národnosti, jako svojich bratov *musíme k sebe privinúť*. Teší ho, že sa národnosti sblížujú. Hlása vzájomné uctenie sa a pýta sa národnostných vyslancov či Maďar má postlané na ružiach, keď sa ponosujú, že národnosti majú zle. Všetky triedy sa teraz ponosujú na biedu. Znova prizvikuje bratstvo a vzájomnú úctu vyhlasuje, že rozpočet prijíma. (Národnostní vyslanci volajú: Boh vás živ!)

Malosabinský vyslanec Hódošy tiež hovoril o národnostnej otázke. Hovoril, že Slováci sú pôvodom Maďari, a len za časov husitských sa pomiešali s Čechmi a poslovenčili sa. Veselovský vraj nežiada exekovanie zákona národnostného; požiadavky jeho protivia sa zákonu tomu.

Do tejto zbytočnej hádky o národnostiach nemiešala sa strana ľudová. Keď ľud pustne na všetky strany, keď potláčaný je zo strany úradných medzitok, vtedy nenie času na jalové hádky takéto. Stanovisko strany našej je známe v otázke tejto. Slušnosť a spravodlivosť voči všetkým občanom vlasti tejto: toto je základ politiky strany ľudovej. Ľudová strana nedá sa pomyliť takými odbočnými polemiami, ona pokračuje v práci ľudobrannej neprestajne, a zakiaľ iní *vadia* sa nad malichernosťami, ona *pracuje*, aby sa ľudu na farchách ulavilo, aby bol ten ľud chránený proti svevole nesvedomecov.

V tomto smere rečnil veľmi zdarne aj dr. Alexander Ernšt. Vypočítal, jak strašno namnožily sa porcie a dlžobné farchy hospodárov. Vytýkal vláde, že úplne zanedbáva malohospodárov a remeselníkov. Vykázal, koľko hospodárstvi potratilo sa za krátky čas.

Rakovszký a Kovács podali zase interpelláciu v záležitosti hlohovskej a žabokrekkej voľby. Z reči Kovácsa počuli sme, že čo všetko ten Czocher vyčínal zvlášte v Čhtelnici, kde žandármi a husármi sháňal voličov do páľfického kaštieľu. Rozpovedal tiež do podrobnosti kartešský figeľ, ktorý spáchali s rychtárom nižnanským, Hullmanom.

Následok týchto výčitiek bol ten, že ministerpredseda telegrafične naložil žabokrekému predsedovi voľby, aby chránil sa prestúpiť zákon volebný. Aj finančníster zakázal úradníkom nitrianskej financdirekcie kartešovať.

Potom Mik. Zboray interpeloval v záležitosti Uhorskej priemyselnej a obchodnej banky, predostrúc jej kritické polozenie a pýtajúc sa, či vláda porobila potrebné kroky, aby sa štátne peniaze, uložené v tej banke, neztratili. Zboray spomenul aj grófa Štefana Tiszu, ktorý

sa lanského roku zriekol z predsedníctva menovanej banky.

Gróf Štefan Tisza v osobnej otázke na svoju gavaliersku česť vyhlasuje, že vzdor svojmu zrieknutiu sa z predsedníctva banky, za to, čo sa stalo v banke pokým bol predsedom, berie zodpovednosť na seba. Keby sa ale daktó našiel, kto by i po tomto vyhlásení pochyboval v jeho slovách, to vyhlasuje za najperfidnejšie, najmrzkejšie a najhnusnejšie upodozrievanie.

M. Zboray odpovedá, že gróf Tisza by sa i tak nemohol zpod zodpovednosti vytiahnuť.

Interpellácia bola vydaná ministrom obchodu a financií a s tým sa zasadnutie skončilo.

Zasadnutie snemovne veľmožov 4. februára.

Aj snemovňa veľmožov vydržala zasadnutie pod predsedníctvom grófa Albína Csákyho. Po vybavení formalít a predostrení gróf Ján Eszterházy interpeloval ministerského predsedu a ministra pravosúdia v záležitosti privandrúvania takých ľudí z Haliče, ktorých príchod neni vítaný a ktorí s obídením zákona o usadení usadzujú sa v severovýchodných stoliciach. Rečník prizvukuje, že uhorskí židia zle robia, keď berú do ochrany tieto nehodné živly, lebo tým len samým sebe škodia. Pýta sa, čo vláda urobí proti týmto prisťahovalcom a kedy budú sriadené pozemné knihy?

Ministerský predseda Széll odpovedá hneď. Prizvukuje, že vládu v tej akcii, ktorú zaviedla v severovýchodných stoliciach, nevedú konfessionálne lež len hospodárske záujmy. Privandrúvanie zreguluje zákonom, ako to bolo spomenuté už aj v trónnej reči. Privandrúvanie nebezpečných živlov treba zamedziť. Týmto cieľom na hraniciach sriadi štátnu pohraničnú stráž a zostrením zákona o príslušnosti v obciach chce doložiť hrádzu prisťahovalcom.

Minister pravosúdia Plósz uznáva, že sú pozemné knihy nie zriadené a prv než bude môcť predostreť o tom návrh, opravami snažia sa chyby napraviť. Kedy predostré novellu, to s určitostou nateraz uevie povedať.

Interpellant i veľmoži vzali obe odpovede v známosť.

Potom boli prijaté návrhy o rekrútoch bez každej debatti a nato sa prešlo k pojednávaniu návrhu o stoličných pokladniciach.

Gróf Ferdinand Zichy predniesol proti návrhu to, čo povedali proti návrhu rečníci ľudovej strany vo vyslaneckej snemovni a k tomu doložil, že vo vymenovaní fõišpánov vládu vedú len politické príčiny. Návrh neprijíma. Széll odpovedal Zichymu, že i potom stoličné vrehnosti budú assignovať zo štátnej pokladnice. Stolica sa nezrieka svojich práv, lež len na štát, ako na nejaký peňažný ústav sverí spravovanie svojich peňazí. Ku polahode obecenstva sprostí stolicu veľkej starosti a zodpovednosti. Popiera, žeby pri vymenovaní fõišpánov boli smerodajné ten politické príčiny. Prosí návrh prijať.

Na to bol návrh prijatý jak vo všeobecnosti tak i v podrobnostiach, jako i návrhy o niektorých vicinálkach, ktoré posledne prijali vyslanci.

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: velkom. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóskútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Ettyeku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence
Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčastníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 korún,
II. « « « «	I. « « «	200 «
III. « « « «	III. « « «	102 «

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so slobodným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčastniť na tejto púti, majú sa prihlásiť do 10-ho marca 1902. u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostriackého, ku ktorému súčasne s prihlásením sa má poslať preddavok 30 korún poštovou assignaciou. Ostatné peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi doposlú. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekto chcel mať talianske peniaze.

NB. Bárs sme určili čas prihlasov až po 10. marca, predsa prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhoveť mohli — o včasnejšie prihlásenia.

Vedieť treba.

Straniva bydla. Pútnici dostanú v Ríme na 6 dní bydlo (prípadne aj na dlhší čas); avšak o stravovanie sa sami postarajú majú.

Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atd.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Poneváž sú listy cestovné na 60 dní platné, a spoločovanie len ta idúc je nutné, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplacať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľúbosti predĺžiť a na zpiatočnej ceste po čiare zelezníc kdekolvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šéfa stanice

poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpif mieni — a toto vždycky opakovať, kedykolvek sostúpif chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

V mene usporiadania a vysvetlenia na dotazy podá

Jozef Kompánek,

farár ostratický (Nagy-Sztriczze Trencsénmegye).

Zprostredkovateľ.

Pozri si dobre tento obrázok, je to veru nie do smiechu. Vidiš tam toho chudého biedneho človečika, ktorý opierajúc sa o palicu na sebe štyroch nesie. Vymyslel ho Angličan, od neho ho prevzal Francúz, my zas' ten obraz sme prevzali od Francúza, len že sme mu dali uhorský kroj.

Jako vidno na obrázku, čím vyššie je ktorý oblepený, tým lepšie vyzereá, je tučnejší. Jeden druhého ľavou rukou za brdlo škrtí, doista na toho najspodnejšieho sa všetko zmele a zas s pravou rukou jeden-druhému z vrečka vyberá. Tomu najvyššiemu je najlepšie, jeho už nik neškrtí, aj čo si do vrečka nakladá nik mu nevyberie.

Čože predstavuje tento obrázok? On predstavuje zprostredkovateľa, priekupca, ktorý ani neorie, ani neseje a samo sa mu rodí, z druhého práce on zbohatne, tučneje a dobre sa má.

Vieme, čo sa natrápi náš roľník. Orie, seje, žne, mláti, a hľa keď už má zrno očistené, dostaví sa agent, lacno poskupuje obilia, zas ho predá drahšie.

Zas druhý obrába vinicu, trápi sa, namáha, má vždy strach, či ju mráz, kamenec, dlhotrvanlivý dážď alebo zlý človek nezkaží, až konečne keď už má víno, príde zprostredkovateľ, priekupec, poskupuje víno po 12—15 krajciarov, a hľa to víno ide cez ruky mnohé, veľkokupca, malokupca, krčmára a hľa tam ti to isté víno predajú po 40—50 krajciarov, aj to ešte už dosť preriedené.

Tak tedy, ktorý dorába články, málo dostane za ne, zas ktorý ich potrebuje, draho za ne platí, ten ošoh si ale podelia tí medzi sebou, ktorí nášho biedneho človeka na tom obrázku škrtia.

Mišo má kuru napredaj, chcel by za ňu dostať 40 krajciarov, Juro by chcel ale kúpiť; a hľa medzi týchto dvoch vopchá sa tretí Šmilo, dá za ňu Mišovi 35 krajciarov, predá ju Jurovi za 55 kr., a hľa náš Šmilo bez všetkej starosti, len že tá kura cez jeho ruky prešla od Miša k Jurovi, zarobil 20 krajciarov na nej.

Videli ste pri požiari, keď jeden-druhému vodu v nejakej nádobe podáva, dokým tá cez mnohé ruky prejde až do sikačky, ani polovica v nej nezostane, cestou vyleje sa. Tak sa má s priekupcami.

Preto v najnovšom čase ľud sa už prebudil, lebo vidí, že k ničomu prísť nemôže, jestli týchto zprostredkovateľov sa nesprostí, preto zakladajú sa už i u nás obyľia, víno, mlieko atď. odpredávajúce spolky, skrze ktoré tovar najkratšou cestou príde k tomu, ktorý ho stroví, a zas peniaze zaň k tomu, ktorý ho dorábal. Zakladajú sa ďalej potravné spolky, aby ten ošoh, ktorý má kupec dostať z odpredaného tovaru, dostal sa tým, ktorí ten tovar kúpia, strovia a upotrebia.

Vieme ale i to, že práve v našej vlasti, keď je reč o krčmárovi, to je skoro tolko, ako reč o židovi, a dnes-zajtra keď povieme: kupec, to tolko bude značiť jako: žid, nasledovne proti týmto novoutvorujúcim spolkom židia veľký boj vedú, a my myslíme dľa terajších pomeroch, že i zvíťazia. Veď potravné spolky, jako sa zakladajú, trochu živoria, lež skoro sa i rozpadnú, židia ale do tých čias budú kričať, dokúď vláda naše spolky neutlačí, lebo sami musíme uznať, že žid ľahko žiť, bez namáhavej práce chce ku peniazu prísť, a práve tieto spolky sú mu na veľkej prekážke.

Dľa «Magy. Szövet. Lapja».

Milodary

na kaplicu nad studienku P. Marie na H. Levočskej.

Z Namestova: František Doranský 2 koruny, Anton Vencel 1 kor., Maria Doranský vdova 1 k., Maria Turica 2 koruny; z Levoče: Maria Hassay 1 kor.; z Veľkej Revúce: Margita Prekopa 3 kor.; z Levoče: Jozef Klimko 1 kor., Katerina Zbuško 1 kor., Maria Onderuš 1 kor.; z Ružomberku: Maria Kolinský 4 k.; z Levoče: Maria Leibicz 1 kor., N. N. 1 kor., Jozef a Maria Žiga

2 kor.; z Košíc: Ján Gaborčík 2 k., Pavel Rejcz 1 kor.; zo Slovenskej Vsi: Katerina Slivovský 2 k., Zuzanna Lanfik 2 k., Anna Horváth 2 k.; z Hrabušic: Alzbeta Gavlak 2 k., Katerina Šlajcer 2 k., Anna Koštrober 2 k., Anna Slejzak 2 k., Tomáš Petrik 2 k., Samuel Kukura 2 k., Maria Šrenkel 50 hal., Augustin Špiner 2 koruny, Katerina Hadušovský 1 k.; z Kendie: Ján Čuha 15 kor. 30 hal.; z Obišovec: Andrej Trepak 2 k., Ofera 4 kor. 52 halierov; zo Stracenej: Ján Buzak 2 kor.; Oravská processia 13 kor. 16 hal.; Ofera v Levoči 14 korún.

BESEDNICA.

Schönbrunn.

Čo príjemné, milé, krásne,
čo úchvatné, utešené jesto,
toť ponúka tiché raja miesto
zraku, srdcu čisto, jasne.

Čo príroda, umien snenie
pôvabného, rozkošného mohly,
by hrud, smysly smrteľníka pohly,
to tu kúzli. sladí dlenie.

Skvelý palác v blesku slávy,
stromorady, šumné, dumné háje;
pažitníky, sfingy, sochy báje —
ducha púta, kochá, baví.

Lesklé hry spých, vodometov,
lig, jag rýb sa v jazier mení modru;
v úslni vtač vôľu javí bodrú,
motýľ skúma skvosty kvetov.

Skalie rumov, šachor plesa,
kýpte erbov, obelisky výše,
zeleň ľubia divným vanom dýše,
s nadšenostou v nádra dne sa.

Glorietty nádhernosti,
zlomky bohov, najad, syrén chlúba,
všetko city duše mojej ľúba,
medkým vzňatia prejmom hostí.

Ach, tu bych rád býval, sníval,
tu by plála Músy mojej hviezda,
čo by plietla blaženosti hniezda,
zvučných kľula piesní príval.

Dlhomír Poľský.

Margit pred bolest. Matkou oplakáva hriechy.

Dľa Göthého.

Buď milostná!
Ó Bolestná!
Ach, len pozri
na stav duši
mojej, mrtvej.

Toď pred chvíľku
pri obloku
moje slzy
polievaly
vonné kvietky.

Meč bolästi
preoral ti
Srdco tvoje,
materinské
sto-, tisícraz.

Z nich som vzala ...
Abych Teba:
Matko milá!
naklonila
k sútrpnosti.

Keď pri smrti
prosila si
za Synáčka
nebies Otca
srdecolomne.

Slnka žiara
za vsas rána
keď v okne skvie:
Mňa už nájde
prebudenú.

Kto pochopí,
jako trpí,
moja hlava
umorená:
bôlom bázne.

Na posteli
bez úľavy
sedím, trúchlím:
nad žalostným
stavom mojím.

Srdco moje
zač sa chveje?
Ty vieš všetko!
Ty znáš, — Matko! —
jeho bôle.

«Od potupy
svetskej hanby:
«Chráň ma! ... Priviň!» ...
V duchu prosím,
Ťa objímám.

Kade chodím,
a kde stojím,
tak ma čo si
tu pri srdeci
trápi, hryze.

Buď milostná!
Ó Bolästná!
Obráť k mojej
duši mrtvej
oči svoje.

A zas doma,
keď som sama
plačem všade
div nepukne
srdco vo mne.

Ty ochotná
Lekárkyňa!
Zmy ju, — skries ju
Krista krvou:
pre slasť neba!

A. Šujánsky.

**Vrabec v sedliackom dvore čo svedok
prozretel'nosti Otca nebeského.**

Predstavil ho sedliakom Zaosek.

Brat môj! aby sme sa dorozumeli, tu hneď pri začiatku fa upozorňujem, by si túto vrabčiaciu históriu nedržal za malichernú, ona má slúžiť k tvojemu a tvojich domácich poučeniu. To čo Otec nebeský stvoril: ako aj ku pr. vrabca, to jeho Syn boží a náš Spasiteľ za dobré uznal a stvorenie ráčil upotrebiť ku objasneniu svojého božského učenia. Spasiteľ za príklad prozretelnosti a sta-

rostlivosti Otca nebeského o nás ľudí vzal si aj vrabca medzi iným v svojom sv. evanjeliu keď takto hovorí: «Zdaliž nekúpime za jeden halier dvoch vrabcov? a predsa — pravím vám, že bez vôle a bez vedomia Otca nebeského žiaden z nich nepadne zo strechy dolu.» A ďalej hovorí On: «Vtáctvo nebeské neseje, nežne, ani do stodôl neshromažďuje a predsa Otec nebeský ich krmí.»

Teda starostlivé srdco Otca nebeského stará sa aj o tieto malicherné stvorenia. Otec nebeský nám sedliakom zvlášte dal tú peknú úlohu a príklad svojej prozretelnosti a starostlivosti otcovskej, by sme pri jeho velikánskom svetovom stole, pri ktorom On ľudia a zvery krmí, aj my sedliaci ich všetkých vespolek pri jeho stole obsluhovali a ich krmíť jemu pomáhali. My sedliaci sme boží hostinskí a reštauranti. Otec nebeský v prácach našich roľníckych pod našimi pracovitými rukami pokrm pre ľudia a zveri so svojim požehnaním rozmnožuje. Ľudia a zveri sú na roľníkov vykázaní, lebo my dorábame potrebné články pokrmné. Nie len mestskí páni, ale aj polné zveri sa utiekajú ku nám pre pokrm. Keď by sme my sedliaci nezaopatřili mestské trhy s potrebnými článkami pokrmnými, s mäsom, hydinou, mliekom, masťou, ovocím, múkou, s drevom, s pečienkami at.ď., čo že by robili páni pri svojich šparkasových dividendách? Museli by sami sedliačiť, keď by sa chceli najiesť.

Otec nebeský ešte aj toho malicherného sprostého vrabca ku nám sedliakom do kostu poslal. Vrabec sa aj najradšie drží na dedine u nás sedliakov v našich dvoroch a v stodolách. Sedliak bez vrabca a vrabec bez sedliaka sa ani myslieť nedá. Boh to tak chce, by vrabec bol našim hoferom v sedliackych dvoroch, a to najvernejším. Vrabec si aj sedliaka ctí a váži, lebo vie, že on u sedliaka má takzvaný kresťanský potravný spolok «konzum» a to ten najlacnejší a k tomu kresťanský, lebo kresťan-sedliak aj vrabca považuje za stvorenie božie a ako takému nezávidí toho trochu pokrmu, keď sa ten vrabec primieša ku sliepkam, by s nimi spoločne mohol na dvore frištukovať. Sedliak ani nenadáva vrabcovi do vandrovnikov, do obšitnikov, lenochov, ktorým sa ťaží pracovať, lebo vie, že vrabec nemá ruky, by mohol pracovať; preto sa slová svätého Pavla: «Kto nepracuje nech nejie», na vrabca ani nemôžu zľahovať, ale len na obšitníka, ktorý nepracuje, ale ustavične z mozolov iných pálenku pije.

Vrabec ani len žiadneho remesla nezná, že by si mohol čo zarobiť — sedliak aj to berie do povahy. Vrabec není staviteľ domkov vtáčacích, ako ku pr. lastovička a preto mu sedliak ani nebráni, keď on u neho nocľah berie v stodole, v kozloch a za krokvmi slamenej strechy jeho. — Vrabec není žiaden spevák ako ku pr. slávik, ktorého si páni tak vysoko ctia, že mu dajú dobrý, pekný kvartír vo svojich panských domoch. Vrabec ani len tak nevie si zapískat, ako jeho tetka s chochoťatou frizúrou pipiška; ani tak nevie spievať, ako jeho švagor skalný vrabec, alebo jeho kmotor čížik, alebo stehlík, preto si aj nič nezarobí; ani len tak nevie zahvízdať, ako handrár

z Brvništa, menom Vendelín. — Vrabcová žena samička tiež nič nedonesie do kuchyne, ona neni balerinou ako jej zolvica trasorítka, ktorá na zimu ide svojim tancom do iných krajín sebe zarábať chlieb, tak ako to robia tanečnice, komediantky, baleriny, ktoré idú do Berlína, do Parížu atď. po divadlách tancovať. Preto aj vrabec nepožíva žiadnej úcti zo stránky ostatných vtákov. Poneváž vrabec je zašatený len jednoducho, preto aj ľudia mnoho naňho nedajú, ani ho zvlášte po mestách ako obecného do kvartierov neprijmu. — Aj nás sedliakov páni pre naše jednoduché rúcho nie priam radi vidia podľa seba, či v hostinci či na železnici, ba ešte aj v chráme božom nechcú podľa nás sedieť; len práve každý piaty rok, keď sú ablegátske volby, vtedy nás na čas radi vidia, nás vyhľadávajú, s nami obcujú, pijú, jedia, ba aj polovky na nás držia ako na chutnú zajačiu pečienku. Alebo keď peniaze nesieme do processov, aj vtedy požívame úctu na oko. — My si vážime vrabca, lebo pre jeho jednoduché rúcho je tak zapovrhnutý ako my sedliaci a práve preto s utrpnosti mu dáme kvartir v našich dvoroch a jeho familiam; čo že by si počal chudák, keď by sme my sedliaci takí boli ako páni, ktorí ani len trochu nechcú v dome trpeť a závidia jej aj tej trochu polievky, keď im do misí vletí, by si trochu uchľupla a sa občerstvila.

Poneváž vrabec nie je pánsky vták, je on dedinčiar, preto on aj celý rok, ba až do smrti vo svojej dedine sa zdržuje a neišiel by on za celý svet von z dediny, ako iní vandrovníci a turisti — vtáci, sveta skúsiť a cez zimu si niečo lepšieho v iných krajinách vyhľadať a sa poobzierať.

Vrabec vždy s nami sedliakmi drží, teda sa verne pridržia ľudovej strane. Len krivonosí pánsky chudobný papagaj a maznavý kanárik v pánskych domoch býva. Vrabec len u sedliaka býva.

Potom to nie je malá vec v zime pre vrabcov pokrm sebe vyhľadávať. On sebe cez leto nič nevgazdoval, však Spasiteľ povedal, že nežne, lebo ani nesial, ba ani že stodoly nemá. V zime je ťažko vrabcovi pod sňahom pokrmu vyhľadávať a čo sa po cestách nachodí v koňských trusoch, to iní hladoši posbierajú, ktorí majú väčšie vole a sú aj v bitke silnejší; ako ku pr. vrany, straky. A vrabec musí mať predsa svoju každodennú menážu úplne do roka za 365 dní a v priestupoch roku žiada a dostane ešte na jeden deň svoj «cúlag». Boh sa o neho postará u sedliaka, či v poli či pri krmení iných domácich zveroch. — To síce pravda, že vrabec je tiež nevďačný, ako aj ľudia bývajú; on sa sedliakovi vláme cez okno do sýpkky na žito, z ktorého ak nezbadajú, aj mnoho pokradne; je potom aj paškrtný, ľúbi si on aj bez dovolenia z mladého hrachu na jar zajesť — ako taký mestský mlzák, — aj čerešne sedliakovi kradne, tak ako aj keď on do mesta na trh príjde tam bezočive flajnárkam z košov uchvaťuje semeneč, pšeno a iného, ako taký prostopašný učení nemotorným dedinským ženám z košov čerešne chváce. — Však ale sedliak si toho všetkého neľúta, lebo mu predsa tak značnú škodu nespraví, ako

mu spravia páni pri vexloch, pri processoch. My sedliaci si to tak neberieme, keď kde tu v dome bývajúca švagrína, svokra, zolvica, sestra si niečo pre svoju potrebu upizne, vezme; však aj my mužskí si berieme pre ľúba, pre Šalamuna alebo aj pre katolíckeho šenkára, keď chceme, by nám dal si vypiť. Že vrabec ako paškrtný lump ľúbi aj virštlíčky z húsenice abo z prsov chrústových frikandopečienku, tomu sa tešíme, lebo nám to vrabec dobre zaplatí — očistí nám aspoň stromy, kdežto mnohí švihák v meste sozerie v kréme virštle a nezaplatí, zuteká preč a ešte si aj zdarma k tomu vypije.

My sedliaci pritom všetkom, že vrabec je na nás vykázaný, nemusíme vrabca šatiť; zaodieva ho sám Pán Boh a síce dva razy do roka s primeranou k čiastkam roku odevou. On dostane jedny šaty zimné a druhé letnie. Preto mu neni zima, ale ani sa v lete nepotí. V jaseňi mu vypadá ľahké letnie perie a dostane husté zimné perie. Na jar mu vypadá ťažké zimné perie a dostane ľahké redšie letné perie. To veru ani ty nerobíš tak tvojim deťom pravda? Ty kúpiš tvojemu dieťaťu jedno rúcho a jedny čižmy a to veľiké, a žiadaš, by mu to viac rokov trvalo a aby z toho pritom nevyrástol. Aj vicerektor v semináriume klerikom len jednu reverendu dá do roka a nie dve. Aj P. kvardian mníchom tiež len jeden habit dá a to každý druhý rok len; teda kto lepšie zaodieva? Pravda Pán Boh, a to ešte k tomu to biedne flérove vtáča. Ba aj mu dá celkom primerané šaty, by ho nehatily v chode a v lietaní. A ty kúpiš chlapcovi veľké čižmy, v ktorých chodiť nemôže a prinútený je do školy štvornožky sa plaziť. Z vrabcových šatov barva neošedie a ani ju slnko nevytiahne, lebo Pán Boh mu solidný štof dal na šaty, akého ty veru nedáš, lebo vyberáš ten najlacnejší a preto aj najhorší.

Vrabec je veľmi slabej hlavy od náture ku učeniu, on sa ničomu nerozumie; je ako dieťa vždy opitého otca, ktorý pálenku pije. On nevie rátať, ani z mappy kde sú ktoré čiastky zeme ako to ku pr. lastovička, bocán, prepelička, žltochvoť dobre vedia, a preto sa on ani na cestovanie von z dediny neopováži; slovom on je sprostým vrabcom a preto ho každý zapovrhá, každý ho využítkuje, oklame, prenasleduje, každý ho chce sozrať ako ku pr. kočka, lasica, krahulec. Tak ako to aj so sprostým, neučeným sedliakom robia; každý z neho driape, trhá, berie, ho utláča a prenasleduje. Ešte aj to prostopašné chlapčisko za vrabcom hádže kamenie, ako by on cigáňským chlapcom alebo opitým šlajfirom bol. Boh ale sa aj o učenie vrabcové postaral, bárs vrabec aj neplatí školský plat, ani sobotné, ani 15 krajeiarov na penziu učiteľskú. Boh mu je sám učiteľom, aby sa vrabec cez svet vedel preraziť. Boh sám dal naučenie a radu vrabcovi a povedal mu: keď uvidíš približovať sa človeka alebo huncútske chlapčisko ku tebe, by fa chcelo lapiť, tak odleť do výšky na desať krokov. Keď sa kočka približuje k tebe, môžeš sa jej do očí kuknúť, s akou falšou ona sa k tebe vlečie, ale nezpúšťaj z nej oka, aby odrazu nenadále na teba neskočila a fa nezozrala. Pred sliapkami a závistným kohútom sa nič neboj, ani nemusíš

mať rešpektu pred nimi; nemusíš pred nimi ani odletieť. Keď ktorá za tebou dzobne so svojim dzobákom, dosť je, keď len odskočíš na stranu.

Brat moj drahý! Vidiš, tento celý svet je jedno veľké obrázkové evanjelium, obrázková kniha. — Stvorenie sú obrázky, sú písmeny, z ktorých vidíme a vyšlabikujeme všemohúcnosť, múdrosť, opatrnosť, dobrotivosť otca nebeského, ktorý sa o každý živočích stará, o každom vie. Tebe dal rozum a dve ruky ku práci. Modli sa a pracuj aj ty okusíš požehnanie prozreteľnosti, starosti a dobrotivosti Otca nebeského, ktorý máš väčšiu cenu v očiach Jeho, nežli to malicherné vrabča, o ktoré sa On tak otcovský — dľa slova Spasiteľa — stará.

Padni na kolená, klaňaj sa všemohúcnosti a múdrosti Jeho a ďakuj mu za Jeho dobrotivosť, za ktorú mu to vrabča nevie ďakovať.

Zaosek, majiteľ viacero krídelov vrabčacích.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na postovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Ballón Santosa Dumonta. Z Monaka sdeľujú, že Santos Dumont vystúpil tam na svojom ballóne a za 45 minút ľahko a rýchle pohyboval sa sem-tam na všetky strany, potom letel nad more a vo výške 100 metrov zastal na kratší čas, potom sa vrátil a spustil sa na zem. Diváci tleskali mu nešeredne.

Celé mesto sa prenesie. Mesto Ereighton v Nebraska v Spojených Štátoch sťahuje sa so všetkými svojimi domami. Pod domy dajú sa valce a kone prevezú ich dvanásť anglických míľ ďalej. Je to preto, že najvyšší súdny dvor rozkázal úradníkom grófstva knoxského, že musia bývať na pozemkoch farmára Williama Wishendorffa. A keď sťahujú sa všetci úradníci, musí celé mesto s nimi.

Wrzesenské udalosti zapríčinily veľký pohyb na poli obchodnom. Poliáci úsilne pracujú, aby sa zbavili nemeckých firiem. Varšavskí obchodníci dali sa do potyku s českými a od týchto chcú importovať, čo potrebujú. Pražská obchodná komora snažne podporuje túto akciu. Aj katolícke duchovenstvo v Rusku usnieslo sa, že orgány bude kupovať len od domácich firiem, trebárs drahšie.

Zastrelili bulharského ministra. Krvavý prípad udal sa v Sofii, v hlavnom meste Bulharsa. Pre pomätenosť zo služby prepustený gymnasiálny učiteľ istý Karandulov včera popoludní šiel do ministerstva výučby a tu, ako sa zdá, v nepričetnom stave dva rázy strelil revolverom na ministra výučby Kančeva, ktorý následkom utrpených rán zomrel. Vrah pochádza z Macedonie, v posledných časoch nemal postavenia a po spáchaní útoku zastrelil aj seba. Má sa za to, že tu nejedná sa o politickú vraždu, lebo Kančev bol aj sám Macedončan a nič takého nevykonával, čím by bol vyvolal hnev t. zv. macedonskej ligy. Kančev za dlší čas bol v Macedonii učiteľom a o Mapísal výtečné dielo, ktoré všeobecne považuje sa za najlepšiu monografiu tejto balkánskej krajiny, potom vstúpil na politickú dráhu a stal sa podpredsedom sobranja, v ktorom postavení zotrval až do vymenovania Daneyovho kabinetu. Tragický osud Kančeva zapríčinil všeobecné ustrnutie, lebo ešte aj jeho zásadni protivníci si ho uctili a vážili pre jeho bezúhonný čistý charakter. Krvavá udalosť sotva bude mať nejaké politické následky, lebo vražda v najhoršom páde dá sa vykladať ako pomsta jedného z úradu prepusteného učiteľa, ktorého nevedla politická zásť, lež jedine osobná nenávisť.

Ani vo vojne. O desiatom vojenskom sbore (Przemysl), ktorého veliteľom je generál Galgóczy, sdeľujú: Behom 1901. roku 80 vojakov spáchalo samovraždu, 70-ti sa pokaličili, 12 officierov sa zavraždilo, 40-ti sa zblázneli, 4. officieri dostali nápady bláznenia, 3. officieri boli degradovaní, jeden officier bol poslaný do pensie (z trestu), 13. stali sa následkom trýznenia invalidmi, 400 vojakov ušlo, 725 vojakov bolo potrestano na ťažký žalár alebo ostré väzenie, 48. boli ťažkým žalárom trestaní pre trýznenie vojakov, dvaja boli trestaní pre odpor, traja pre politický priestupok, konečne pozdvihli 49 pravôt proti časopisom, ale šťastne, aj všetky šťastlivo prehrali.

Za synom do hrobu. Smutný prípad udal sa v Prešporoku: Manželku tamojšieho kráľ. notára Juraja Bartala našli včera ráno v jej spálni obesenú na obloku. Keď ju odrezali bola už mrtvá. Nešťastná pani obesila sa zo ziaľu. Pred troma rokmi zastrelil sa jej najstarší syn, ktorý bol husárskym poručíkom. Odtedy úbohá matka upadla do ťažkomyselnosti, ustavične žiaľila a plakala za synom, ehradla na tele i na duši až konečne vo veľkom žiali v jednom zúfalom okamihu pozbavila sa života. Bartalova bola 44ročná a veľmi dobročinná osoba, ktorej tragická smrť zapríčinila v Prešporoku všeobecnú sústrasť.

Vraha viedeňského kramára Kesslera chytili v Mare na Morave. Volá sa Ján Voboril a vyznal všetko kajúčne. Mal aj pomocníka, ktorý stál na strážii. kým on vraždil a s ktorým si lúpež podelil.

Sňahom zasypaná čata. Z Japonska sdeľujú, že vojenský oddiel, počítajúci 210 chlapov, pod vedením majora podujal pochod z mesta Aomari. Čata na ceste bola zastihnutá strašnou fujavicou a celkom sňahom zasypaná. Zahynuli všetci do chlapa.

Najstaršia «stará panna» žije v Kišineve. Narodila sa roku 1792, je teda teraz v 110. roku života.

Jeden Amerikán píše nasledovné vďakovčinenie: «Vysokoctený Pán Müller! Ja som obdržal od Vás dvojnásobno-elektromagnetický kríž R. B. Nr. 86967, a hneď i upotrebil; zdravie moje vrátilo sa mi v najkratšom čase po upotrebovaní Vášho aparátu. Tak tedy vyslovujem Vám svoju najúprimnejšiu povďačnosť za Váš nezaplátiteľný vynález. Moja choroba bola rheumatismus a ma liečili lekári cez dva roky rozličnými lieky bez výsledku. Lekárske a apatikárske trovy moje činily osemstošesťasedemdesiat dollárov, napriek tomu nemohli mi americkí lekári pomôcť, iba jedine a výlučne len Váš vynález, dvojnásobno-elektromagnetický to kríž R. B. Nr. 86967; preto prijmite ešte raz moje vrele vďaky, milý Pán Boh nech vás za Váš vynález tisícnásobne odmení. — S úctou Jozef Hungler, West Bethlehem, 3-ho decembra 1901. Janal St. Nr. 45. Nord Amerika.

DOPISY.

Lopašov.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kreštane» uverejniť.

Pri tej druhej voľbe našej liberáli použili všetky kujanstva čo ich len bolo, táto voľba so stránky liberálov sa nezahanbí žiadnej voľby, ktoré sa konaly za času Bánffyho. Keď už videli páni liberáli, že prihádza čas, aby sa kortešovalo, bolo vám tu behanice! Slúžnovci tak na kočoch behali, jak splašení, vždy jednotajne sem i tam po Lopašove, z Lopašova do Chtelnice a len vábili; notár náš aj s rychtárom vo dne v uoci lietali za ľuďmi, horskí páni aj so svými hajníci ľuďi plašili že im ani dreva nepredajú, ba že ešte aj ktorí tam majú zarobené, že im ho nedajú keď nepôjdu s nimi hlasovať. Niektorí sa dali splasiť, niektorí sa zas toho ani najmien nefakli neišli s nimi. Šenk to vám bol vždy plný. Pilo sa vo dne v noci, pri čom sa aj pán slúžny aj so svojimi pajtášmi súčasťnil. Mali vždy aj žandárov pri sebe, kto sa im nesľúbil toho vyhnali von zo šenku. Niektorí tak spravili, prijali peniaze a potom išli na ľudovú stranu hlasovať. Dvoch voličov nám chceli na silu uchytiť, ale tí im otrčili päti. Ostatní jejich voliči už boli zadani v Chtelnici v grófskom kaštieli. Tam im vydržovali baraný bál, lebo po majeroch pobrali všetkých krutákov a pobili. Bolo aj víno nachystané, ale keď páni videli, že vínečko sa im dobre mínia a voliči ešte hore koncom; vymysleli inší plán, aby im neboli na veľkej škode. Naliali do vína špiritusu. No už to potom išlo, už mali hneď krutákov dosť, už im boly aj oklepy zapotreby, už ich mali aj na vozoch za úvazky pouvažovaných, lebo by im boli sa rozprehli. Jedon im bol utiekol do Lopašova, ale prišli preň aj s

vozom a tak sa zabávali až do rána. Ráno už išli na ten jarmok či voľbu, tam to už potom zas išlo.

Pri votizovaní najprv si volali najbližšie osady, kde mali viac liberálov, a my, ktorí sme najďial boli, nás až naposledy volali, ale potom zas išli osady, v ktorých boli samí ľudáci, no potom sme ich prebili.

Keď videli, že im to dobre neide, hneď rozposlali na všetky strany poslov, a podovážali takých ľuďi, čo ani vóta nemali: svojich sluhov, kočišov, aby išli odovzdať vóta. Ale naši dôvernici ich všetkých zahnali, a tak asi o jednej hodine po pol noci sa skončila voľba pri ktorej ľudová strana vyhrala. Sláva, trikrát sláva nášmu ľudu kresťanskému, že sa nedal oklamať za guláš!

Toto si dobre zapamätajte všetci čitatelia Kreštana, a s takými ľuďmi, ktorí boli oproti vám majte svätý pokoj, a držte sa všade tak, jak sme sa my držali. Keď sme zvíťazili, ďakujme Pánu Bohu, lebo veru zázrak Boží, že toľkým prenasledovaniam a trápeniam sme nepodľahli.

Nepriatelia Kristovi na Kalvárii tiež zvíťazili, ale len na čas; na tretí deň Kristus víťazno vstal z mŕtvých, preboriac hrob, v ktorom bol pochovaný. I ľudová strana len na čas môže byť premožená. Ale ona prv-neskôr preborí hrob a povstane, lebo všetko do času, pravda na veky. Prvých kresťanov tiež prenasledovali, trápili, mučili, vraždili a predsa neskôr kresťania vystrčili zástavu víťazstva na múry jak židovského Jeruzalema, tak i na múry pohanského Rímu. Takto i ľudová strana vystrčí na vrcholeí nového krajinského domu zástavu svoju, aby verne a stále hlásala vo vlasti našej víťazstvo pravdy a slobody.

Pravdomlúvny.

Grinava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kreštane».

25-ho januára 1902. doletela nám tá smutná správa do Grinavy, že náš vrele milovaný r. k. učiteľ a organista Alexander Jóži, zomrel a síce v 51 roku. Účinkoval v Grinave 29 rokov. Pohreb jeho sa veľmi skvostne vykonával a síce 27-ho januára o ôsmej hodine ráno. Pohrebne obrady vykonával miestny vel. pán farár Jozef Borovský. Od školy sa pohol prôvod s rakvou do kostola, kde sa činila omša sv. za zomrelého. Na chóri odbavovali spev s organom p. professor a organista Luža zo sv. Jura aj iní. Po vykonanej omši sv. a iních ceremoniach, pohol sa prôvod z kostola s rakvou na cintor, pri ktorom boli prítomní aj hasičia, pod vedením kapitána F. S. ponevác aj nebožtík bol veliteľom spolku. Pri pochode hrála hudba grinavská. Bolo veľké množstvo ľudu i zokolia. Keď došiel prôvod na cintor pri vykonaní piesni a pobožnostiach, zavznela pieseň maďarská ev. cirkvi, ev. dietok s jejich p. učiteľom P. K. Po vykonanej piesni zavznela hudba pieseň do hrobu, s tým sa skončila pobožnosť za zomrelého.

Nebožtík bol horliteľom spolku sv. Ruženca. Tiež i

veľmi krásny a dôjmný spev konával pri pohreboch svojich farníkov. Aj pri vyslaneckých voľbách hlasoval dľa svojého presvedčenia na ľudáka.

Nakloň Pane ucho svoje prosbám naším, ktorýmižto milosrdenstvo tvoje pokorne žiadame, abys dušu služobníka Svojého, ktorému si kázal z toho sveta vykročiť vo vlasti pokoja a svetla nebeského osadiť a spoločenstva svätých Tvojích účastným učiniť ráčil. — V. O. d. m. P. J. M.

Komjáth.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

Minulý rok dostali sme vel. pána kaplána Jozefa Šenigla, ktorý len prvý krát v našej farnosti jak novo vysvätený kňaz účinkoval. Neskorej, keď náš starý velebný, titulárny kanonik pán farár Matej Turčány, pre starobu poďakoval a sa utiahol na pokoj, náš p. kaplan prevzal faru a o krátky čas zostal administrátor. Tento odoberúc túto ťažkú úlohu duchovenstva, účinkoval blahoprajne jak na duši tak na tele svojich veriacich.

Služby božie riadne vykonával, dieťky v školách k dobrému vyučoval, chudobných mrtvých darmo pochovával, núdzne sirotky zaodieval a zaobúval, matrikárske, sobášne, smrtné listy celkom zdarma vydával. (Za čo ho však nechválime — on keď bude starší, to sám uzná. R.)

A pre to jeho dobré účinkovanie si nadobudnú veľikú lásku u veriacich. Pri minulej voľbe ablegátskej silno pracoval za ľudovú stranu, čo sa liberálom nijak nepáčilo, a preto ho liberáli nenaviedli. Farnosť komjáthska má za patróna pána baróna Wodianera. On je liberál jak vysoká Tatra aj s jeho pány oficéry, ktorí ľudáka na färe nijak nestrpia. A pre túto príčinu v krátkom čase bol od nás preložený do obci Vedród náš dobrý a ctihodný administrátor.

2-ho februára po veľkej sv. omši sa odobieral od svojich veriacich, kde všetci veriaci farníci tak zdejší jak aj filialni sa súčasťnili pred farou. Tu on vyndúc pred zástup vyše 2 tisíc ľudí, kdežto z prítomných jeden múdry ľudák pristúpil pred neho a pozdravil ho v mene Ježiša a v mene braterstva sv. ruženca, v mene údov Srdeca Ježiša a Márie, tak tiež v mene údov poklony večitej preveľbnej Sviatosti oltárnej, a v mene všetkých shromaždených.

Po tejto krátkej reči bol obdarovaný s jedným krásnym vencem so stuškou, na ktorej bol nápis so zlatými literami «Nech žije Jozef Šenigla administrátor», a s jednou krásnou bukrétou zo sviežich rúzi. Za túto úctivosť on ďakoval všetkému ľudu, odporúšal svojich veriacich pod plášť Panny Márie. Po jeho krátkej reči banda, ktorá pozostáva z gazdov, zahrála marš a zástup sa pohnul ku stanici, po dlhej ulici, aby vyprovadil svojho bývalého administrátora. Bola to oduševnená odprávdzka: každému sa slzy ronily z očí jak mladému tak starému. Velebný pán Administrátor kráčal medzi obvenčenými dievčencami, ktoré pred ním vo dvoch radoch

šly. Pred domami v ulici, ktoré ženy malé dieťky mali, kričali: nech žije Šenigla Jozef! Banda hrála krásne marše, kdežto priblížili sme sa ku stanici. Tu naposledy odobral sa od shromaždených. Na to priblížil sa vlak a náš pán duchovný vkročil do vozňa pri veľkom éljenovaní. Vlak odjachaľ a ľud pokiaľ len mohol uzreť vlak, so šrrákmi a bielymi ručníčkami kýval za odchádzajúcim dobrodincom.

Sláva takému duchovnému! *Jeden Komjáčan.*

Upotrebenie strojených hnojív.

V týchto novinách sme sa už poučili, aké sú to tie hnojivé prachy. Stojíme pred otázkou, ako ich kde, na jakú zem aký, pod aké siať upotrebiť máme. Teda kopa otázok v rozluštení ktorých je nám smerodajná tá «špajscetla» rastlín: dusík, dráslo a fosfor. Držte sa tohoto: aká je zem? a koľko má v sebe tých rastlinových potravín?

Zem piesočnatá chudobná je na všetky tie výživné látky. Hlinačky majú často dosť dusíku, ak sa povážajú slamnatými maštalnými hnojami, abo ak sa hodné, dlhé strniská zaorávajú, tie v zemi hnijú a z hniloby vyvíňuje sa dusík. Drásla majú dosť v sebe; ak sú nie glejovité i vápna. Inak glejovitosť je pri roly istý znak nedostatku vápna. Borové zeme majú moc dusíku; drásla a fosfor skoro nič. Fosfor všetky role postrádajú, akékoľvek sú. Teda dľa tohoto na piesočnaté role, na žito, raž a krumple treba dusikaté a dráselnaté fosforové hnojivá. Na hlinačky fosforové prachy i vápno, na borové fosforové. Vždy teda taká látka, akej v pôde niet.

Otázka je, aké stebelnaté rastliny, aký hnoj ziadajú. Žito, pšenica a ovos radi majú zeme na dusík bohaté, preto ziadajú dusík a tie hnojiva. Asice najviac pšenica, potom ovos a žito. Pod pšenicu a žito sa obyčajne hnojeva. Tu môžeme tak srobiť, že polovicu maštalného hnoja dáme, ten zaorieme a potom na mecu pol metra superfosfatu po oráčine rozsiať. Účinok je veľký: hrubé ťažké zrno. Jačmeň, ten má zem rád na fosfor bohatú. Sejeme ho do repiska v ktorom bola repa, abo krumple. Ak dáme na jar do tejže zeme, abo ešte lepšie v jaseňi po repisku rozsiať superfosfat s jednou tretinou, sväčšime úrodu. Zo skusenosti hovorím, kde mi jačmeň bez superfosfátu dal len 4 miery, v tej istej jakovosti zemi dal mi 7 so superfosfatom. Len že musí sa siať superfosfat zavčasu asi tri týždne pred orbou. Tenže výsledok sa dosiahne i s troskou Tomášovou, ale tú v jaseňi neomyľne treba siať a zaorať.

Švábka ziadá z hnojivých prachov tento: amoniak superfosfat v jeseni zaúhorit, abo superfosfat dráslový v jeseni a na jar, keď už sa švábka po druhý raz okopáva, obielcky liadok, asi 5 kl. na jedno uhorské jutro — ku každej vnati posypať. Účinok je mimoriadny. Strojéné hnojiva v jaseňi zaorané účinkujú ešte, na jar len tak, ak je primerane vlhký rok. Preto sa majú všetky v jeseni zaorať, aby sa cez zimu rozpustily, lebo len tak účinkujú ak sa rozpustia a stanú sa tekuté, so zemou smiešané, že ich môžu korene do seba ssať. *Spadovský.*

K nášmu obrazu.

Prvé cvičenie. V Albánii býva asi na poldruha miliona ľudí, známych pod názvom Arnauti. Ľudia títo sú divokých obyčajov. Vzdelanosti nemajú žiadnej. Byvajú v biednych chatrčach a živia sa až po dnes najviac len zo zbojstva. Sami nedorábajú temer ničoho, ale ochotne vstupujú do vojny v čas nepokojov susednému Turecku. Keď nieto vojny, zapríčinia ju sami znepokojujúc ustavične svojich susedov.

Na našom obraze vidieť, ako už aj malých chlapčiek priučujú starí Arnauti k bojovaniu so šablou.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

J. Vdovka. Len o to by sme prosili, aby ste nám nepísali v hustých riadkoch. Ďalej slovo od slova nech je vždy oddelené. Teda nešetriť papier — za to ale môžete písať na obe strany. Neľutujte si práce napíšte tú besednicu ešte raz.

M. K. Nemáme teraz času na to, vyhľadávať tie obchody.

D. A. Malý Sibín. Vaša voľba je nie napadnutá. V tej druhej záležitosti by vám váš vyslanec mohol pomôcť, pokiaľ on zná najlepšie, ako sa tá vec má.

Slovenským katolíkom, Jozefov. My na to času nemáme, aby sme vám vymáhali založenie slov. katol. kruhu. Máte svojich ľudí, Slovákov dobrých. Socialisti slovenskí majú svoje spolky s Čechmi, a budú mať o ne dlho aj osobitný svoj spolok. Týmto idú na ruku židia. Keby sme my všetko chceli sami urobiť, potom nestačíme ani jedno ani druhé a klesalo by všetko. Majte trpezlivosť — neskoršie poslužím vám radou i potrebné k zariadeniu písma shotovím alebo spracovať dám. — Snáď najdete si aj vodcu, čo bude mať toľko lásky k vám ako majú židia k svojim slov. socialistom.

Do Oslian. Nechajme toho vášho pána v pokoji. Tí pánkovia zvykli nám vytýkať, že sme neustúpni, že liberála nechceme uznať za poriadneho katolíka. Civilný sobáš liberálny a katolícka viera, to sa niako nesnáša, to úradne vyhlásila cirkev kat. v Uhorsku. V tej druhej záležitosti musíte sa obrátiť len na p. Dekana.

Kreštan-katolík Solčany. Toho vášho priateľa, ktorý bol liberálom a ostal teraz, ako píšete, ukrutne silným ľudákom, srdečne vítame. Taký obrat slúži mu k česť. Bár by ho aj iní nasledovali. Však medzi ľudákmi byť je sláva.

Do B. Bistrice. Ani ste si mena nepodpísala. Nehovoríme, že by ste nepísali pravdu, ale také dopisy my predsa nemôžeme uverejniť.

Do Eckley Pa. Amerika. Musíte ťažko pracovať. Poznať to na vašom písme, ktoré sme nijako nevedeli prečítať.

Š. J. Hláste sa takto: Administrácia Kreštana Buda-
pešt, VIII., József-körút 35.

Neodvislý, Ószéplak. Lúto nám, že nemohli sme vášho dopisu uverejniť, lebo by bol zaujímavý. No chvála Bohu už je po voľbe a naša pravda zvíťazila. Srdečný pozdrav na všetkých ľudákov.

Do N. Pešte. Jestli vám pán biskup prisľúbil slovenské kázne, musíte to znovu a znovu vyradovať aby sa to aj previedlo. My nemôžeme sami urobiť nič ale pánu Sz. M. odpíšeme, čo má ešte probovať.

Spisy redakcii zaslané.

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 11. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednané a vyplatenej už knižky dve.

Aj «Vybrané Spisy Humoristické Zaoska» dostať u Kolomana Rózsua (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti hlavného kniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološ Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene 10.000 korún. Spolu 1135 výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapešt, II., Alkotmány-uteza 2., pri väčších objednávkach vyššie 15 kusov rozposiela franko.

Majetok na predaj.

Za veľmi výhodných podmienok predá sa z voľnej ruky **majetok** z príčiny odumretia majiteľa, za 6000 korún. Pri majetku nachodík sa 20 jutár orácej zeme, 4 jochy lúk a pasienku. **Kúpna cena nemusí byť celá zložená.** Dozvedeť za možno u

Jána Siparého
Vágújhely (Nyitram.)

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom uho inoverený).

Člený Pane! Moje ošpané nežraly a boly veľmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na podiv! nestačím svoje ošpané dost krmiť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najsoznejšie odporúčať.

Proziadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného práchu.

31/10. 1900.

S úctou

Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici pisanom.

I aibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisicdeväťstojeden.)

(Notár-ka pečat.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczy-ho* sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchovníka, keď by nie, tedy pošlou: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.* — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohlav-
lúpaniu, astmatických ným nemociam, chlad-
ným rukám a nohám, galibách, beznivosti hu-
čaniu uší, migrenu, prostriedok! krčom srdca, opilepsii,
Nie ajní mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.
I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

„Sohr Sväto-Antonská“ fabrika na strieborno-ocelové kosy, ktorej jediný a výhradný
rozsielateľ a predavateľ je

Pán JOZEF SOHR v meste
Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún
vyplatí tomu,
kto vie pre-
ukázať «Sohr
Sväto - Anton-
skú» kosu z

daktorej inej fabriky,
200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi
100 «Sohr Sväto Antonských» vie pre-
ukázať päť zlých kôs.

Kto úplne spo-
lahlivú dobrú
kosu chce si
zadovážiť, ten
dotiaľ od ni-
koho nech si
neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej
chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal,
ktorý ona hoc komu na žiadosť darmo a
vyplatene zašle.

Diamanto-ocelová britva s troročnou zárukou jeden kusok 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najprihodnejšie objednatelov shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody!
— Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k obozreniu. —
Svedomitá výsluha. — Úplná záruka!

Fellerov „Elsa-Fluid“

so známkou „ELSA“

bol zlatými a striebornými medaillami vyznačený na výstavách v Berlíne, Londýne, v Marseille, v Níze, Ríme a v Paríži.

Aby sa vyhlo každému omylu,

prosí sa týmto ctené obecenstvo, aby pri kupovaní „ELSA-FLUID“-u žiadalo si dôrazne

Fellerov „Elsa-Fluid“.**Fellerov „Elsa-Fluid“****Fellerov „Elsa-Fluid“****Fellerov „Elsa-Fluid“****Fellerov „Elsa-Fluid“****Fellerov „Elsa-Fluid“****Fellerov „Elsa-Fluid“**

je prepotrebný ľudový a domáci liečivý prostriedok, ktorý poskytuje istú a rýchlu pomoc.

je tisícnásobne vyzkúsený, výtečný Fluid zhotovený z rastlinových essencií, ktorý na počudovanie pomáha a lieči skoro všetky choroby.

jako o tom 12.546 poďakovacích listov svedčí, je vypočítaný prostriedok proti boľeniu hlavy, hučaniu v ušiach, nervovým chorobám, proti traseniu sa údov, slabosti a nedúživosti. — Hojí boľenie zubov a odstráni zlý zápach z úst a posilňuje jasnú. Isto účinkuje aj proti boľeniu svalov, zapríčinenému prestydnutím (prechladnutím) alebo prievanom, ďalej proti pichaniu v boku, trhaniu v údoch, hostcu, reumatizmu a lámke v rukách a nohách. Zároveň slúži aj ako výtečná očná vôdka. Výtečný liek proti náteče, kašľu, zachrýpnutiu, triaške a poteniu sa, jako aj proti zastaralým alebo novším žalúdočným neduhom: nechúti k jedlu, zamdlievaniu, kolike, žalúdočným ťažobám, kataru a proti mnohým iným chorobám. — Vďační pacienti na základe svojej vlastnej skúsenosti píšú že :

aj pri takých chorobách pomohol im rýchle a isto, ktoré sú neni tu vypočítané. V povážlivých pádoch treba sa poradiť lekára, jako sa má upotrebiť Fellerov „Elsa-Fluid“, lebo mnohí pp. lekári, ktorí tento prostriedok pri svojich pacientoch upotrebili, odporúčajú ho čo najvrelšie.

je len ten, ktorý v návode priloženom ku každej fľaške označený je menom Feller a ktorý na každej fľaške má ochrannú známku „Elsa“. nemá sa so žiadnym iným fluidom zameniť; žiadajme si vždy dôrazne Fellerov „Elsa-Fluid“. Chráňme sa od padelania. Každý, kto dorábateľovi «Fellerovho Elsa-Fluidu» zašle dajakú padelaninu tohoto lieku, dostane odmenu.

Návody k upotrebeniu a prospekty zasielajú sa zdarma a franko.

Franko a za zaobalenie nič nerátajú na dobierku alebo za vopred zaslanú cenu rozposiela jedine dorabateľ :

Eugen V. Feller, fabrika na „Elsa-Fluid“, Stubica,**Kostolná ulica 14. (Záhrebská stolica.)****CENY:**

1 tucet Fellerovho «Elsa-Fluid»-u stojí poštou na bársktoré miesto franko 5 kor.

2 tucty 8 kor. 60 h.

3 « 12 « 40 .

4 « 16 « — «

Menej než 12 fľašek sa po pošte nerozposiela.

Hlavný sklad v Budapeštiu apatekára **JOZEFA TÖRÖK**,
Király-utca č. 12., potom
Eggerová apatieka ku «Palatinovi»,
Váci-körut č. 17.
a u apatekára **Bélu Zoltán**,
Nagykorona-utca č. 23.

Sporiva Gazdina!

O ni potrebuju

Z pravdiveho „**Frank**“ kavoveho dodatku

„len polovic tolko“ ako

z barktorej planej cigorie [kavoveho dodatku:], a dostanu
preci jednu – **velmi mocnu** – kavu!

 Teda ten jednu polovičku stej dodatki nech

vezmu, aby kava při tuha [alebo horka] ne bola.

Ku „čiernej“ kave: zo 4 lžičkami bobovej kavi	1 lžičku „Frank“ kavoveho dodatku.
„mliekovej“ „:“ 3	1 „Frank“ „
alebo:	
pri „odvarení“ na 1/4 litra vodi	7 gramov „Frank“ kavoveho dodatku.
„zavaraní“ „ 1/4 „	10 „Frank“ „

Tato Vydajnosť posobi skutočne „Zašporovania.“